

7/6201

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)**

SAYI : B.02.0.007/00.1117
KONU : Yazılı Soru Önergesi

31.5.2005

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 17.05.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6201-11197/33245 sayılı yazısı.

İlgili yazı ile Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut GÖKSU'ya ait Yazılı Soru Önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ADİYAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT GÖKSU'NUN
7/6201 NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

SORU 1 :

Kadın Toplama Merkezleri diye bir kuruluş var mı? Varsa yasal dayanağı nedir?

CEVAP 1 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne verilen cevaba göre;

Ülkemizde Kadın Toplama Merkezleri olarak adlandırılan herhangi bir kuruluş bulunmamaktadır. Ancak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren "Kadın Konukevleri" mevcuttur. Kadın konukevleri, fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismara uğrayan ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, geçici bir süre kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Kadın Konukevlerinin yasal dayanağı, 2828 sayılı **Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu**, 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" ve 8 Mayıs 2001 tarih ve 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği"dir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne verilen cevaba göre;

Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı olarak "Kadın Toplama Merkezi" olarak adlandırılmış bir sosyal hizmet kuruluşu bulunmamaktadır.

Bakanlığımıza bağlı olarak kadınlara da yönelik hizmet veren Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK); Kadına yönelik şiddetin önlenmesi hedefine ulaşılmasında önemli işlevleri bulunan **kadın konukevleri**, hızlı toplumsal değişme, kentleşme ve göçün yarattığı sorunlar doğrultusunda bireylerin, grupların, ailelerin ve toplumun sorunlarla baş edebilmeleri ve bireylerin katılımcı, üretken ve kendine yeterli hale gelmesi amacıyla; koruyucu-önleyici, eğitici-geliştirici ve rehabilite edici işlevleri olan **toplum merkezleri**, ailelerin ekonomik, toplumsal, kültürel ve psikolojik sorunlarla baş edebilmeleri için korunması, desteklenmesi ve güçlendirilmesi amacıyla açılan **aile danışma merkezleri**, korunmaya muhtaç çocukların bakım ve korunmalarının sağlandığı **çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları** ile **huzurevleri, rehabilitasyon merkezleri**, kadın üzerindeki "çifte yükü" hafifletmek için, çalışan ebeveynlerin çocuklarının bakım ve eğitimleri gibi sosyal alt yapının geliştirilmesinde büyük katkı sağlayan **kreş ve gündüz bakımevleri, çocuk klüpleri** ve diğer bağlı sosyal hizmet kuruluşlarında sunduğu hizmetleri ile şiddet ve baskıya özellikle konu olabilecek durumda olan çocuk, genç, yaşlı, özürü kadın gruplarına kısmen de olsa ulaşabilmekte ve **aynı ve nakdi yardım hizmetlerinde** bulunmaktadır.

Kadın Konukevleri ve Toplum Merkezleri 24.05.1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 9. maddesinin "Toplumun değişen ihtiyaçlarına göre özürler ve diğer sosyal hizmet alanlarında, Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek, bunun için uygun gördüğü sosyal hizmet kuruluşlarını genel esaslar çerçevesinde kurmak ve işletmek" hükmünü taşıyan (Değişik : 30/5/1997-KHK-572/8 md.) (j) bendi uyarınca hizmete açılmışlardır.

SORU 2 :

Varsa Bakanlığımızla bir bağlantısı var mı?

CEVAP 2 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadın Konukevlerinin 13 adedi Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermektedir. 3 adet kadın konukevi ise valilik oluru ile işletilmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadın Konukevleri ve Toplum Merkezleri Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

SORU 3 :

Kadın Toplama Merkezi'ne sivil toplum kuruluşlarının bağlantısı var mı? Varsa, bu STK'ların isimleri nelerdir? KTM'nin işlevi ve amacı nelerdir? Ne tür etkinlikler yapılmaktadır? Bugüne kadar kaç bayan bu faaliyetlere katıldı?

CEVAP 3 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

SHÇEK; ulusal kalkınma plan hedefleri, ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, belgeler ve kararların öngördüğü yükümlülükler ve görevler arasında da yer aldığı üzere, kadın istismarını önleme politikalarının geliştirilmesi, yasal önlemlerin alınması, istismara uğrayan yada bu riski taşıyan kadınlar için koruyucu ve destek hizmetlerinin sağlanması gerektiği bilinci ile İstismara uğrayan veya bu riski taşıyan kadınlara yönelik hizmetlerini ağırlıklı olarak **kadın konukevleri** ile vermektedir.

Fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınların psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri **yatılı sosyal hizmet kuruluşları olan kadın konukevlerinde; 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği"** uyarınca hizmet verilmektedir.

Kadın konukevlerinin bir sosyal hizmet kuruluşu olarak kabul edilmiş olması "Pekin+5" Kadın Alanında Çalışan Sivil Toplum Kuruluşları Raporunda (5-6 Şubat 2000, Ankara) "Pekin Sonrası Kazanımlar" başlığı altında olumlu yasal düzenlemeler/gelişmeler kapsamında değerlendirilmiştir.

Yönetmelik doğrultusunda; kadınların ve yanlarında getirdikleri çocuklarının sağlık, psiko-sosyal ve hukuki yardım, beslenme, giyim, eğitim, öğrenim, harçlık, ulaşım vb. ihtiyaçlarının giderilmesinde Kurumun bütçesinden ayrılan payın artırılması, personel ihtiyacının karşılanması, hizmetlerde bütünlük ve etkililik sağlanması hedeflenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik; kadınların acilen kuruluşlarımıza kabulleri ile süreleri dolduğunda değil, psiko-sosyal ve ekonomik sorunları çözümleninceye kadar kalabilmelerini sağlayıcı hükümler taşımakta, görevli meslek elemanlarının da yardımı ile gereken evrakın tanzimi daha sonra yapılabilmektedir. Gizlilik ilkesi nedeniyle, kadın konukevlerine girmek üzere yapılan başvurular il sosyal hizmet müdürlüklerince kadının beyanı esas alınarak değerlendirilmekte, illerinde kadın konukevi bulunması ve aynı ilde kalmasında bir sakınca bulunmaması halinde hemen, aksi halde telefon talimatları ve fax yoluyla ve il emniyet müdürlükleri işbirliği ile kadın konukevlerine güvenli bir biçimde gönderilmekte ve gerekir ise kabulü yapılan kuruluşlarımızda da yakın koruma sağlanarak, gereksinim duyduğu hizmetlerden yararlanmalarına yönelik mesleki çalışmalar yapılmaktadır.

Can güvenliği tehlikede olup, baskı ve olumsuzluk yaşadığı çevreden uzaklaşma istemi yerine getirilen ve yeni bir hayat kurma umudunun yeşermesine yardımcı olunan istismar mağduru kadınların devlete sığınmış olması cinayetin işlenmesi açısından caydırıcı olmakta ve kadının hayatı kurtulmaktadır.

Kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınlara yönelik mesleki çalışmalar; kadınları destek ve yardımın nesnesi değil, kalkınmanın temel ve eşit öznesi olarak algılayan bir yaklaşımla, reşit bireyler oldukları ve "kendi kaderini tayin" ilkesi göz ardı edilmeden mesleki teknik ve yöntemler aracılığı ile yerine getirilmektedir.

Söz konusu çalışmalar ana hatlarıyla aşağıda belirtilmektedir.

- Şiddete uğrayan kadınlarda şiddet sonucu ortaya çıkan umutsuzluk, değersizlik, suçluluk, utanç ve korku gibi duyguların aşılması,
- Özgüven ve özsaygının yeniden yapılması,
- Yeni yaşam seçeneklerini sağlıklı biçimde belirleyebilmeleri yönünde psikolojik destek, danışmanlık, hukuksal rehberlik sunulması,
- Kendilerine yeterli olabilecekleri bir iş ve meslek edindirmelerinde gerekli önlemlerin alınması,
- Aile veya eşle bir araya gelmeyi tercih etmeleri durumunda ailenin şiddet içermeyen bir ortam haline gelmesi ve çocukların şiddetten uzak, sağlıklı bir ortamda yetişmesi için aile ilişkilerinin sağlıklı sürdürülmesinin sağlanması,
- İzleme faaliyetlerinin sürdürülmesi,
- Yukarıda belirtilen çalışmaların yanı sıra ortaya çıkabilecek değişik sorunlar karşısında dinamik bir yaklaşımla şiddet kurbanlarına gereken tüm hizmetlerin çok disiplinli ekip çalışması anlayışıyla sunulması.

Kadın konukevlerinde sürdürülen; kadınların kuruluşta kaldıkları süre içinde gelecekte kendilerine yeterli olabilecek bir iş ve meslek edinmelerinde gerekli önlemlerin alınması çalışmaları, SHÇEK'in bir istihdam kurumu olmadığı gözönünde bulundurularak gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmalar kapsamında kadınların; daha kolay ve daha iyi işler bulabilmeleri ve sosyo-ekonomik düzeylerinin yükseltilmesine yönelik yaygın eğitim, işgücü eğitimi ve benzeri eğitim olanakları sağlayan kurum ve

kuruluşlardan haberdar edilerek yönlendirilmeleri ve gerekli görülen kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği sağlanması yer almaktadır.

İşe yerleşen kadınların çoğu kalacak yer sorunlarını da gidermek için yatılı işleri tercih etmektedirler.

Kadınların yerleştikleri işler; yatılı çocuk ve yaşlı bakımı, yatılı temizlik işi, güvenlik görevlisi, kuaförde çay ve temizlik işleri, tekstil fabrikasında işçi, büro elemanı, sekreter, butikte ve mağazada tezgahlar, kasiyer, temizlik şirketi, otelde kat görevlisi, deri mağazasında aşçı, çay bahçesinde garson, restoranda bulaşıkçı, devlet memuru, öğretmen, çevirmen, pazarlama elemanı, mağazada satış elemanı, lokantada hizmetli, metro turizmde hostes, bölge yatılı ilk öğretmen okulunda işçi vb. işlerdir.

Kadın konukevlerinden; eşler arası anlaşmazlıklar nedeniyle evini terk eden ya da eşleri tarafından terk edilen ve bu sebeple yardıma ihtiyaç duyan kadınlar, fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınlar, boşanma ya da eşin ölümü nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar, istenmeyen evliliklere zorlanan kadınlar, evlilik dışı hamile ya da çocuk sahibi olan ve bu nedenle ailesi tarafından kabul edilmeyen kadınlar, daha önce uyuşturucu, alkol bağımlılığı olup, bu konuda tedavi görmüş ve alışkanlıklarını terk etmiş kadınlar, cezaevinden yeni çıkmış olup, yardım ve desteğe ihtiyacı olan kadınlar ile kontrolleri dışında oluşan çevre koşulları nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar yararlanmaktadır.

Kadınların, söz konusu kuruluşlarımıza çocukları ile birlikte kabul edilmeleri nedeniyle, çocukların anne sevgisi ve şefkatinden mahrum edilmeden ve korunmaya muhtaç konuma gelmeden yetişmelerine olanak sağlanmaktadır. Bu kapsamda, işe yerleşerek kadın konukevinden ayrılan kadınların varsa çocukları ücretsiz kreş ve gündüz bakımevi hizmetlerinden yararlandırılmaktadır. Ayrıca, gerekli görülmesi halinde, söz konusu çocukların durumları 2828 sayılı Yasa kapsamında değerlendirilerek, yaşlarına uygun sosyal hizmet kuruluşlarına kabulleri yapılmakta ya da koruyucu aile, evlat edindirme gibi hizmetlerden yararlanmaları sağlanmaktadır.

Kadın konukevlerinin; şiddete uğradığı kişilerden kaçan ve izinin bulunmasını istemeyen kadınların can güvenliğinin sağlanabilmesi ve şiddet uygulayan kişilerin iz sürmesi nedeniyle olabilecek olumsuz olayların önlenmesi açısından gizliliği büyük önem taşımaktadır. **Bu nedenle, kadın konukevlerine girmek üzere yapılan başvurular il müdürlüklerimizde değerlendirilmekte, kuruluşların adres ve telefon numaraları gizli tutulmaktadır.**

Ayrıca, Anayasamızın 41 inci maddesi hükmü de gözönüne alınarak hazırlanıp 1998 yılında yürürlüğe giren ve aile içi şiddetten mağdur olan kadını koruyucu yasal önlemlerin alınmasını sağlayan **4320 sayılı "Ailenin Korunmasına Dair Kanun"** un uygulanması amacıyla kadın konukevine kabulü için il müdürlüklerimize başvuran kadınlardan aile içi şiddete maruz kalmış olanlara, Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazılı ihbarda bulunmaları konusunda rehberlik yapılmaktadır.

Kurumumuza bağlı kadın konukevlerinin; sosyo-kültürel yapısı uygun, gizliliğin sağlanabileceği il ve ilçelerde, açılmalarına özen gösterilmekte, kaynaklarımızın rasyonel bir biçimde değerlendirilmesi ilkesi ile mahalli olanakların öncelikle kullanılması tercih edilmekte, ilin ihtiyacının yanı sıra bölgenin ve sosyo - kültürel yapısı kadın konukevi açılmasına uygun olmayan illerin müracaatçıları da göz önünde bulundurulmaktadır.

SHÇEK' na bağlı olarak toplam 239 kapasiteli 13 kadın konukevi ile Valilik Oluru ile işletilen 3 kadın konukevi hizmetlerini sürdürmektedir..

Kadın konukevlerinin açılışlarında belirlenen kapasiteleri, artan taleplerin karşılanmasında engel olarak görülmemekte, bir çok kuruluşumuz gerekirse yatak ilavesi yaparak kapasitelerinin üstünde hizmet verebilmektedirler. Ayrıca, kadın konukevlerine kabul edilen kadınların kalma sürelerinin değişkenliği nedeniyle doğan sirkülasyonla yıl içinde barınan kadın sayısı toplam kapasitenin üzerinde olmakta ve bu sayı yıllara göre giderek artış göstermektedir.

Buna göre, Kadın konukevlerinin açılışlarından 2004 yılı Mart Ayı sonuna kadar yararlanan kadın sayısı 4771, çocuk sayısı ise 4130'a ulaşmış bulunmaktadır. 944' kadının işe yerleşmesi sağlanmıştır.

Şiddetin ortadan kaldırılması bugünden yarına gerçekleştirilebilecek bir nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle, şiddet mağdurlarına destek verme ihtiyacı sürmekte ve kadın konukevleri/sığınakları bu destekler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Kurumumuzca bu kuruluşların yaygınlaştırılması, daha çok kadın ve çocuğa destek sağlanması için çaba harcanması gerektiği bilinmekte ve bu alanda diğer kamu ve sivil toplum kuruluşları ile yapılacak işbirliği önemsenmektedir.

2828 sayılı Kurum Kanunumuzun 9 uncu maddesinin (g) bendi ile 34 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanıp 8 Mayıs 2001 tarih ve 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği" Kurumumuz dışında açılan kadın konukevleri/sığınaklarının açılış ve işletilmelerine rehber olması, hizmetten yararlanan kadın ve çocuklarının istismarının önlenmesi, insan onuruna yakışan çağdaş anlayış ve koşullara uygun düzeyde hizmet sunumunun sağlanması amacıyla hazırlanmış olup, bu alandaki özverili çalışmaların desteklenmesi, işbirliği ve dayanışmanın öne çıkarılarak uygulanması öngörülmektedir.

Kadın istismarına karşı mücadele eden kadın grupları ve kamu kurum ve kuruluşları arasında kalıcı bir iletişim ve bilgi ağı kurma, ortak politikalar oluşturma amaçlı faaliyetlerimiz sürdürülmektedir. Bu kapsamda, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, sivil toplum kuruluşlarına ait kadın danışma ve dayanışma merkezleri, hukuki danışmanlık hizmetleri veren barolar, kadın istihdamına destek veren kamu ve sivil toplum kuruluşları, üniversitelerin kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezleri ile işbirliği yapılmaktadır.

Kadına yönelik şiddet; her yıl ulusal düzeyde kutlanan "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" Etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirilen yürüyüşlerde, kitle iletişim araçlarındaki programlarda, konferans, sempozyum, söyleşi, açık oturum vb. toplantılarda, şenlikler ve yemekli dayanışma gecelerinde konu edilmekte ve **kınanmaktadır.**

Tüm il müdürlüklerimizce kamu ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile **kutlama komiteleri** oluşturularak yapılan etkinlikler kapsamında; kadın girişimcilerin toplumsal ve ekonomik hayata katılarak üretime ve aile bütçesine katkıda bulunmalarını, gelir elde etmelerini sağlamak, sosyal ilişkilerini, özgüvenlerini geliştirmelerine destek vermek amacıyla el emeklerinin değerlendirilmesine yönelik kermesler, kadının günlük yaşamını, üslendiği rolleri, aile ve toplumdaki yerini yansıtan fotoğraf, resim, kitap sergileri, tiyatro, film, dia gösterileri ve toplu nikah törenleri ve medya kanalıyla halkı bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

TOPLUM MERKEZLERİ

Türkiye'de hızlı toplumsal değişme, kentleşme ve göçün yarattığı pek çok sorun yaşanmaktadır. Bu sorunların başında, yoksulluk, gecekondulaşma, aile ilişkilerinde ve toplumsal değerlerde çözülme, uyum sorunları, işsizlik, eğitimsizlik, kentin kaynaklarına ulaşamama, madde bağımlılığı, suça yönelme vb. gelmektedir.

Bu sorunlar, bireylerin ve grupların kaderinden, eksikliğinden ya da yanlış davranışlarından kaynaklanmadığı gibi çözümü de bireylere ve gruplara bırakılamayacak kadar önemlidir ve sosyal devletin yükümlülüğü olarak görülmektedir. Sorunun çok yönlü olması bireylerin ve grupların bu sorunların üstesinden yalnız başlarına gelmelerini engellemektedir. Bu nedenle, yardımcı olacak meslek elemanlarına ve kuruluşlara gereksinim vardır. Eğer bu türlü temel sorunlar zamanında müdahale edilip çözümü yönünde çalışılmazsa çok daha önemli boyutlara ulaşması kaçınılmazdır.

Hedef kitlenin en kolay ulaşabileceği ve hizmet alabileceği kuruluşlar olan toplum merkezleri birey ve grupların sorunlarının çözümünde çok önemli bir işlev üstlenmektedir.

Toplum Merkezlerince hizmet verilen yoğun göç alan, gecekondu ve kalkınmada öncelikli bölgelerde, halkın aktif katılımı temelinde çeşitli hizmetler sunulmaktadır.

Birey, grup ve ailelerin ve toplumun sorunlarla baş edebilmeleri ve bireylerin katılımcı, üretken, kendine yeterli hale gelmeleri amacıyla; koruyucu-önleyici, eğitici-geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici hizmetler, insana yatırım düşüncesiyle, halkın istek ve gereksinimleri doğrultusunda planlanmaktadır.

Toplum merkezlerinde, yoksulluktan ve hızlı kentleşmeden en çok etkilenen gruplar olan çocuk, genç ve kadınlar, öncelikli hizmet grubu olarak düşünülmektedir. Çünkü bu gruplar toplumun bugününü ve yarınını etkileme gücüne sahip bir kitledir. Bu grupların bilgi, beceri, eğitim, inisiyatif gücü gibi niteliklerinin artırılması, ortaya çıkma olasılığı olan pek çok sorunun önlenmesi anlamına gelmektedir. Gecekondu bölgeleri hızlı nüfus artışının olduğu bölgeler olarak genç bir nüfusa sahiptir. Bu nedenle çocuk ve gençlerin öncelikli ele alınması önemlidir. Yoksulluk içinde ve dezavantajlı koşullarda yaşayan çocukların her yönde gelişimi risk altındadır. Çocuklara ve en yakın ilişkide olan ve onları yönlendiren annelere götürülen hizmetlerin; içinde buldukları sorunların çözümünde, güçlendirilmelerinde, toplum hayatına katılımında ve haklarını öğrenmelerinde etkili olacak biçimde ve onlarla birlikte planlanması gerekmektedir.

Bu sorunların çözümü, pek çok mesleği, kamu kurum ve kuruluşunu, üniversiteleri, uluslararası kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarını ilgilendirmekte, işbirliği ve eşgüdüm içinde çalışılması, çalışmanın etkinliğini yükseltmektedir.

Bu nedenle halen; Belediyeler, Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Kadının İnsan Hakları Projesi Yeni Çözümler Vakfı, Türk Kadınlar Birliği, İnsan Sağlığı ve Eğitim Vakfı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Vakfı, Rotary Kulübü, Soroptimistler Derneği, Türkiye Kızılay Derneği, Üniversiteler ve uluslararası kuruluşlar gibi çeşitli sektörlerle yapılan protokoller çerçevesinde işbirliği ve eşgüdüm sağlanarak hizmetler sürdürülmektedir.

Toplum merkezlerinde hizmetlerin belirlenmesinden uygulanmasına ve sonuçlanmasına kadar her aşamasında bölge halkının katkı ve katılımı sağlanmaktadır.

SHÇEK'in; çağdaş sosyal hizmet politikaları bağlamında kurum odaklı hizmetlerinin yanı sıra, koruyucu-önleyici, eğitici-geliştirici, tedavi ve rehabilite edici hizmetleri de yerine getirmek ve hizmet verdiği bölgede, toplum kesimlerinin daha iyi yaşam koşullarına ulaşmalarını sağlamak ve kentsel alanda yaşam biçimlerinde izlenen farklılaşmayı azaltmak amacıyla 1993 yılından bu yana çeşitli illerimizde hizmete açtığı toplum merkezlerinde 11.07.2000 tarih ve 24106 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Toplum Merkezleri Yönetmeliği" uyarınca hizmet verilmektedir.

Bu merkezlerde uygulanan program ve projeler aracılığıyla; hizmet verdiği bölge halkının bilgi ve bilinç düzeyi artırılarak özellikle kadının aile ve toplum içindeki statüsünün yükseltilmesi, üretken hale getirilmesi, sağlık, beslenme, çocuk gelişimi ve eğitimi, aile planlaması ve ev ekonomisi konularında bilgilendirilmesi, kadın, çocuk, gençlere vatandaşlık haklarından başlayarak insan haklarının ve çocuk hakları sözleşmesi kapsamında çocuk haklarının ve bu hakların nasıl kullanılacağına öğretilmesi, çeşitli konularda rehberlik yapılması, sosyal kültürel açıdan çok boyutlu ilgi alanlarının geliştirilerek halk katılımının sağlanması gerçekleştirilmektedir.

Toplum merkezlerinde, halkın sorunlarının farkına varıp, birlikte çözüm yolları araştırarak birbirlerini anlama ve hoş görülme gibi tutum ve davranışları geliştirmek, organizasyon, iş birliği ve iş bölümü deneyimi kazanmaları sağlanmakta, ayrıca liderlerin de bu süreç içerisinde ortaya çıkartılması ve değerlendirilmesi mümkün olmaktadır.

Toplum Merkezlerinde;

-Hizmet bölgesindeki halkın kente uyumlarının sağlanmasına ve kentle bütünleşmesine yönelik program ve projeler hazırlanır,

-Hizmetlerin birbirini tamamlar, destekler ve sürdürülebilir nitelikte olması sağlanır,

-Her toplumun veya toplumdaki farklı grupların birbirlerinden ayrı ve çok değişik sorunları ve beklentileri vardır. Bu nedenle, her toplum merkezindeki çalışmalar birbirinden farklıdır,

-Toplum merkezlerinde, toplum kaynaklarının harekete geçirilmesi, halk katılımının sağlanması da dahil mesleki bilgi, beceri, teknik ve yöntemler kullanılarak toplum organizasyonu ve kalkınmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Toplum Merkezlerinden pek çok sivil toplum örgütü ve üniversitelerle işbirliğiyle aşağıdaki alanlarda hizmet verilmektedir.

TOPLUM MERKEZLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLER

BİREYLERİN BİLGİ, BİLİNÇ VE BECERİ DÜZEYLERİNİ ARTTIRMAYA YÖNELİK EĞİTİM PROGRAMLARI

Anne Çocuk Eğitim Programı (AÇEP)

Kadının İnsan Hakları Programı (KİHEP)

Ana Baba Okulu

Baba Destek Eğitimi Programı (BADEP)

Aile İçi Etkileşimi Güçlendirme Projesi

Ortak sorunları olan bireyler arasında dayanışma ve destek oluşturma çalışmaları

Çeşitli seminer, konferans, panel, söyleşi, eğitim toplantıları

Yurttaşlık ve Çocuk Hakları Eğitim Programı

HER YAŞ İÇİN EĞİTİMİ DESTEKLEME PROGRAMLARI

Erken Çocukluk Gelişimini Destekleme Projesi
Okul öncesi eğitim programları
İşlevsel Yetişkin Okur Yazarlık Programı
Okul başarısını yükseltmeye yönelik kurslar
Kütüphane ve Etüt çalışmaları

İŞ VE MESLEK EDİNDİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALAR GELİR GETİRİCİ ETKİNLİKLER

Ev Kadınını Destekleme Projesi
Evde Çocuk Bakıcılığı Projesi
Evde Yaşlı Bakıcılığı Projesi
-Kadının el emeğinin değerlendirilmesine ve meslek edindirilmesine yönelik kurslar (biçki, dikiş, nakış, mefruşat, ev aksesuarı, kırkyama, tel kırma, dantel anglez, boyama, seramik, mis sabun üretimi eğitimi, yiyecek yapma ve saklama, yaşlı ve hasta bakıcısı yetiştirme, halıcılık, kuaförlük, bilgisayar kursu, güzellik uzmanlığı vb),
Kermes ve Sergiler.

ÇEVRE GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

Ev ortamının iyileştirilmesine yönelik programlar
Çevre duyarlılığının geliştirilmesi çalışmaları
Çevrenin iyileştirilmesi yönünde çalışmalar

SOSYAL-KÜLTÜREL VE SPORTİF ETKİNLİKLER

Her yaş için eğlence programları
Tiyatro, sinema, drama, resim, müzik, şenlik, gezi programlar
Bölgesel kültürü yaşatmaya yönelik programlar (yöresel yemek yapımı, yöresel müzik, yöresel defileler, halk oyunları v.b.)
Her yaş için sportif etkinlikler
Koro, enstrüman kursları vb. müzik etkinlikleri
Gösteri, özel gün kutlamaları vb. etkinlikler
Satranç, dama, tavla, vb. kurslar ve turnuvalar

DİĞER ETKİNLİKLER

Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri
Resmi Nikah

Halen 32 ilde hizmet vermekte olan 61 Toplum merkezi hizmetlerinden, açılışlarından günümüze kadar yaklaşık 330.000 kişi yararlanmıştır.

SORU 4 :

Türkiye genelinde kaç tane KTM vardır ve bunlar nerelerdedir? Kaç yıldır faaliyetlerini sürdürmektedir?

CEVAP 4 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Sosyal Hizmetler ve çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde faaliyet gösteren 13 kadın konukevlerinin ilki 1990 yılında açılmıştır.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Türkiye genelinde hizmetlerini sürdüren SHÇEK'na bağlı ve SHÇEK tarafından açılış onayı verilmiş bulunan Kadın Konukevleri ve Toplum Merkezlerinin sayı, açılış yılları ve buldukları iller ve işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar ekte yer alan listede belirtilmiştir

SORU 5 :

Harcamalarını nasıl ve nereden karşılamaktadır? Yıllık ortalama bütçeleri ne kadardır, Bakanlığınızın herhangi bir katkısı var mıdır?

CEVAP 5 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Bakanlığımıza bağlı olan SHÇEK Genel Müdürlüğü katma bütçesinden Kadın Konukevleri ve Aile Danışma Merkezleri için ayrılan ödeneklerle harcamalar karşılanmaktadır. 2005 yılı bütçe ödeneği 3.343.996,00 YTL'dir.

Toplum Merkezleri için ise 2005 yılı bütçe ödeneği 4.206.742,00 YTL'dir.

SORU 6 :

Harcama ve faaliyetleri denetleniyor mu? Denetlenenler hangileridir? Denetim sonucu saptanan olumsuz her hangi bir husus var mı? Varsa, bunlar nelerdir?

CEVAP 6 :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadın konukevleri ve toplum merkezlerinin harcamaları SHÇEK Genel Müdürlüğü Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığınca izlenmekte olup, olumsuz bir durum söz konusu değildir. Ödenek ihtiyaçları karşılanabilmektedir.

SHÇEK Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin 6. maddesi (a) fıkrasında "Genel Müdürlük Merkez ve Taşra Teşkilatına ait birimlerin, kuruluş ve işletmelerin her türlü faaliyet ve işlemleriyle, personele ait hususların ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, karar, genelge ve emirlere uygunluğu yönünden teftiş etmek, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek" hükmü yer almaktadır. Söz konusu yönetmeliğin 56. maddesinde de, mümkün olduğunda her yıl genel teftiş yapılması belirtilmektedir.

7/6201

Teftiş Kurulu Başkanlığınca SHÇEK'na bağlı kadın konukevleri ile ilgili olarak idari, mali ve mesleki yönden denetimleri yapılmakta olup, ayrıca arşivde yapılan araştırmada söz konusu kuruluşlarla ilgili herhangi bir soruşturmaya rastlanmamıştır.

SORU 7 :

Kadınlara hizmete yönelik başka resmi veya sivil kuruluşlar var mı? Bunların adları ve faaliyetleri nelerdir?

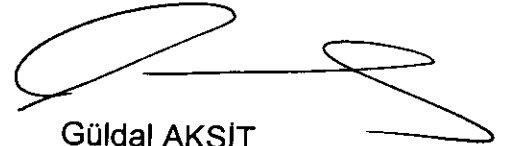
CEVAP 7 :

Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürlüğü ve bazı belediyeler kadına hizmete yönelik çeşitli uygulama ve projeler yürütmektedir.

Üniversiteler bünyesinde 15 adet Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezleri bulunmaktadır.

Ayrıca Türkiye genelinde kadın konusunda faaliyet gösteren 307 dernek ve vakfın, sendika ve baroların da kadınlara hizmete yönelik faaliyetleri bulunmaktadır.

Saygılarımla.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı